

PATVIRTINTA

Antazavės Juozo Gruodžio gimnazijos
direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 28 d.
įsakymu Nr. VK-103

ANTAZAVĖS JUOZO GRUODŽIO GIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Antazavės Juozo Gruodžio gimnazijoje tvarkos aprašo (toliau – tvarkos aprašas) paskirtis – padėti gimnazijos (toliau mokyklos) bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“; Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo (2016 m. spalio 18 d. (XII-2685) redakcija) 56 straipsnio 17 punktu; Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. 1268.

3. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Aprašas nustato smurto ir patyčių, vykstančių mokykloje, stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarką individualiu klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu.

4. Tvarka remiasi šiais principais:

4.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

5.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.3. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamas;

5.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.5. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar aptarnaujančio personalo darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

5.6. patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.7. smurto ir patyčių prevencija – veikla, skirta smurto ir patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.8. smurto ir patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.9. smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinių geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinių tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Gimnazijoje draudžiama bet kokia smurto forma, nukreipta:

6.1. mokinių prieš mokinius;

6.2. gimnazijos darbuotojų prieš mokinius;

6.3. mokinių prieš gimnazijos darbuotojus;

6.4. vienų gimnazijos darbuotojų prieš kitus gimnazijos darbuotojus;

6.5. mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, mokytojus.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA MOKYKLOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kuriuos planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos direktorius, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, socialinis pedagogas, psichologas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o ją vykdamas dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

8. Gimnazijos direktorius yra atsakingas už šios tvarkos parengimą, vykdymą ir pristatymą bendruomenei, direktoriaus pavaduotojas ugdymui – už stebėsenos rezultatais paremtą smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą ir vykdymą.

9. Smurto ir patyčių prevencijos veiklą gimnazijoje koordinuoja Vaiko gerovės komisija, kuri kasmet:

9.1. inicijuoja gimnazijos bendruomenės narių apklausą, apibendrina jos rezultatus;

9.2. atlieka gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

9.3. remdamasi apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą, kurio priemonės svarsto komisijos posėdyje;

9.4. nagrinėja smurto ir patyčių atvejus (kai kreipiasi klasės vadovas, išnaudojęs numatytas priemones);

9.5. teikia siūlymus direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo bendruomenėje.

10. Klasių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina vadovaujamos klasės mokinių smurto ir/ar patyčių atvejus, informuoja Vaiko gerovės komisiją apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA

11. Visais įtariamų ir realių patyčių tarp mokinių atvejais kiekvienas mokyklos darbuotojas reaguoja į patyčias nepriklausomai nuo jų formos ir turinio:

11.1. nedelsdamas įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias ir nutraukia bet kokius toki įtarimą keliančius veiksmus (esant reikalui panaudodamas teisėtus fizinius veiksmus);

11.2. jei reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis: tėvus, (globėjus, rūpintojus), mokyklos darbuotojus (visuomenės sveikatos specialistą, psichologą, socialinį pedagogą) ar institucijas (policiją, greitąją med. pagalbą);

11.3. prašo mokinių paaiškinti situaciją, esant reikalui paima jų raštiškus paaiškinimus, patyčių kibernetinėje erdvėje atveju išsaugo įrodymus;

11.4. informuoja klasės vadovą (jo nesant – socialinį pedagogą).

12. Klasės vadovas (jo nesant – socialinis pedagogas), gavęs informaciją apie įtariamą ar įvykusias patyčias:

12.1. individualiai kalbasi ir aptaria situaciją su kiekvienu įvykusių ar įtariamų patyčių dalyviu, skatina ir padeda konstruktyviai išspręsti kilusį konfliktą;

12.2. nustatęs, kad tai patyčių atvejis, pildo pranešimo apie patyčias formą (1 priedas) ir kartu su mokinių paaiškinimais (jei tokie buvo paimti) perduoda socialiniam pedagogui arba V GK pirmininkui, kurie gautus dokumentus registruoja registracijos žurnale (2 priedas);

12.3. tą pačią dieną informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus) apie smurtą ar įvykusias patyčias ir priemones, kurių ėmėsi mokykla, susitarimus su mokiniais; esant reikalui kviečia tėvus į mokyklą pokalbiui; kibernetinių patyčių atveju gali apie tai pranešti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai (toliau – Ryšių reguliavimo tarnyba) pateikdamas pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt ;

12.4. tą pačią dieną apie smurtą ar įvykusias patyčias informuoja gimnazijos direktorių;

12.5. dirba su kitais klasės mokiniais (patyčių stebėtojais, pritariančiais ir nepritariančiais moksleiviais);

12.6. stebi, kad smurtas ar patyčios nesikartotų;

12.7. esant sudėtingesniais atvejais, kai klasės vadovas negali pats vienas padėti mokiniams išspręsti smurto ar patyčių situacijos, jis kreipiasi pagalbos į socialinį pedagogą, psichologą arba Vaiko gerovės komisiją.

13. Socialinis pedagogas:

13.1. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.2. informuoja gimnazijos direktorių apie patyčių situaciją, vykdytas ir siūlomas pagalbos ir poveikio priemones.

14. Psichologas: ne vėliau kaip per 5 darbo dienas suteikia psichologinę pagalbą smurtavusiam ir smurtą patyrusiam mokiniui, tėvams.

15. Vaiko gerovės komisija:

15.1. organizuoja smurto ir patyčių situacijos aptarimą Vaiko gerovės komisijoje, numato veiksmų planą, reikalingas poveikio ir psichologinės, švietimo pagalbos priemones (pvz.: individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase; psichologo konsultacijos; streso ir emocijų valdymo, konfliktų ir problemų sprendimo užsiėmimai, žalos atitaisymas ir kt.), apie pastebėtą ir užfiksuotą smurto atvejį informuoja Vaiko teisių apsaugos skyrių;

15.2. informuoja gimnazijos direktorių apie patyčių situaciją, vykdytas ir siūlomas pagalbos ir poveikio priemones;

15.3. koordinuoja, organizuoja, įgyvendina numatytas priemones; stebi, analizuoja situaciją; esant reikalui, pratęsia, koreguoja, numato papildomas poveikio ir pagalbos priemones; jei mokyklos galimybės išnaudotos, kreipiasi pagalbos į kitas institucijas (Zarasų r. savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisiją, Vaiko teisių apsaugos skyrių, policiją, Zarasų švietimo pagalbos tarnybą ir kt.).

16. Jei patyčios tarp mokinių vyksta ten, kur nemato mokytojai ar kiti gimnazijos darbuotojai, apie jas bet kurį gimnazijos darbuotoją privalo kaip galima greičiau informuoti pats nukentėjęs arba kiti patyčias stebėję mokiniai. Imamasi veiksmų, numatytų p. 9.1–13.3.

17. Visais kitais įtariamų ir realių smurto ar patyčių atvejais (gimnazijos darbuotojų prieš mokinius; mokinių prieš gimnazijos darbuotojus; vieno gimnazijos darbuotojų prieš kitus gimnazijos darbuotojus; mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, mokytojus) bet kuris mokyklos bendruomenės narys, pastebėjęs arba sužinojęs apie įvykusį ar įtariamą smurto ar patyčių atvejį arba pats nukentėjęs nuo smurto ar patyčių, ne vėliau kaip kitą dieną privalo informuoti gimnazijos direktorių nepriklausomai:

17.1. tais atvejais, kai patyčias iš mokytojo, kito gimnazijos darbuotojo patiria mokinys, jis pats arba jo tėvai informuoja klasės vadovą arba gimnazijos direktorių (telefonu, sms žinute, el. dienyno žinute, elektroniniu laišku, pranešimu);

17.2. tais atvejais, kai patyčias iš mokinių ar jų tėvų patiria mokytojai, gimnazijos darbuotojai arba kai patyčios vyksta tarp mokytojų, kitų gimnazijos darbuotojų, rašomas tarnybinis pranešimas gimnazijos direktoriaus vardu.

18. Gimnazijos direktorius, gavęs informaciją apie įtariamas ar įvykusias patyčias, nedelsdamas aiškinasi situaciją:

18.1. nustačius mokytojų ar kitų gimnazijos darbuotojų kaltę, taiko jiems drausminę atsakomybę vadovaudamasis galiojančiais teisės aktais, gimnazijos vidaus darbo tvarkos nuostatomis;

18.2. jei vyksta mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) patyčios prieš mokinius, mokytojus, kitus gimnazijos darbuotojus, kreipiamasi pagalbos į vaiko teisių tarnybą, policiją.

19. Tais atvejais, kai smurtauja ar smurtą patiria mokytojai, kiti gimnazijos darbuotojai, direktorius apie įvykusį smurto faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša Švietimo ir kultūros skyriaus vedėjui.

20. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama psichologo, socialinio pedagogo ar mokytojų pagalba.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Visi dokumentai ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus jo interesus.

22. Visi gimnazijos bendruomenės nariai su Aprašu supažindinami pasirašytinai:

22.1. mokiniai – klasių valandėlių metu, pasirašant saugos instruktažų lapuose;

22.2. mokinių tėvai – klasių tėvų susirinkimų metu, pasirašant protokole;

22.3. mokytojai – pasirašant ant įsakymo;

22.4. aptarnaujantis personalas – pasirašant ant įsakymo.

23. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas skelbiamas mokyklos internetinėje svetainėje.

Antazavės Juozo Gruodžio gimnazijos
smurto ir patyčių prevencijos
ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
1 priedas

PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS

_____ Nr. _____
(data) (Patyčių registracijos žurnale)

I. Bendrieji duomenys

Patyčios įvyko (data, val.)	
Kur įvyko patyčios	
Kas praneša apie patyčias	
Patyčių forma (apibraukti arba įrašyti)	
Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir pan.	
Fizinės: mušimas, spardymas, spjaudymas, dusinimas, užkalbinėjimas, turtinė žala ir pan.	
Socialinės: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir pan.	
Elektroninės: skaudinančių ir gąsdinančių asmenų tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant suteršti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir pan.	
Kita:	

II. Duomenys apie patyčias

Asmens, patyrusio patyčias, vardas, pavardė (jei mokinys, nurodoma ir klasė)	
Asmens (-ų), kuris (-ie) tyčiojasi, vardas, pavardė (jei mokinys, nurodoma ir klasė)	
Asmens (-ų), stebėjusio (-ių) patyčias, varas, pavardė (jei mokinys, nurodoma ir klasė)	

III. Stebėto įvykio aprašymas

--

IV. Veiksmų planas

Su asmeniu, patyrusiu patyčias	
Su asmeniu, kuris tyčiojosi	
Su stebėtojais	
Su patyčių dalyvių tėvais	
Su kitais gimnazijos darbuotojais	
Kita (įrašyti)	

